

Sveriges största kulturmagasin: musik, film, litteratur, kulturpolitik, teaterkritik

Välbehövligt porträtt i animerat monologformat – The art Of Being Many Hannah Arendt på Teater Trixter

1 NOVEMBER, 2023 BY [MATS HALLBERG](#)

Foto Ines Sebalj

Urpremiär: 28/10 2024 hos Teater Trixter, Masthamnsgatan i Göteborg

Spelas till och med 8/12

Manus & regi: Birte Niederhaus

Musik & ljudbild: Anna Gustavsson

Scenografi: Ger Olde Monnikhof

Ljud- och ljusteknik: Miranda Seiborg Wikström

Film & projektioner: Fredrik Egerstrand

Producent & kostym: Anna Sefve

På scen: Annika Nordin

Övriga medverkande:

Guled Abdullahi, Gunnar Lundgren,
Fabian Engvall, Mia Persson

Om jag vore en äkta intellektuell skulle Hannah Arendt (1906-1975) ha lästs, skulle kunnat sätta in filosofens tankegångar i en kontext. Hon betraktas som en av 1900-talets främsta självständiga röster, betonade sin inriktning på politisk teori även om hon studerade för auktoriteten Martin Heidegger. I New York var hon knuten till en inflytelserik krets och undervisade vid ett progressivt universitet. Erkänner att jag nöjt med att vara medveten hennes betydelse. Judinnans livslånga besatthet vid att analysera nazismens och andra ideologiers barbari har utgjort underlag för flera dramatiker – exempelvis P-O Enquist.

Bli därför något av en matnyttig historiektion för mig som vetgirig novis att se monologen om Hannah Arendt, hennes resoluta konklusioner kombinerat med viktiga nedslag i biografen. Trixter väljer att placera publiken vid runda cafébord längs långsidorna på samma yta som fungerar som scen. Vilka olika sätt deras lokal används på är en av yttre spännande faktorer hos frigruppen vars kontrakt trist nog är uppsagt. Placeringen Innebär i praktiken att föreställningarna spelas med endast en tredjedels publikkapacitet. Ska sägas att monologen inte utspelas på en särskild plats, utan ageras ut på hela svarta trägolvet, vilket drar in åskådarna än mer i berättarens utläggningar. Talas i omgångar i mikrofonstativ i ena änden. Tvärs över bakom ett draperi döljer sig en lya med piano, radio och travar med böcker.

Foto Ines Sebalj

Andra grepp fördjupar och förstärker en luftig monolog av Birte Niederhaus vars längd uppgår till femtio-femtiofem minuter. Syftar på att monologen varvas med video i svartvitt. En skickligt gestaltad fortlöpande intervju visas. Distinkta samtidigt öppna frågor returneras i skarpsinniga haranger. Annika Nordins utseende uppvisar en

porträttlighet med Arendt, fast vissa drag också tycks mig överensstämma med Marguerite Duras. Musikens roll som skildrare av livsbegär och omvittnade favoriter måste också påpekas. Tyckte mycket om rutinerade Anna Gustavssons musik inklusive ljudinstallation.

Det tredje greppet i vad som på grund av undersökande och medskapande inslag går under beteckningen devising, hålls hemligt. En ung reslig man med rötter till Somalia lösgör sig nämligen ur publiken. Kände igen Guled Abdullahi från två tidigare pjäser och borde inte förvånats över inbrytningen. Hans intensiva appendix i en minimonolog artar sig till ett ack så förutsägbart angrepp på förment samhällsklimat, utan tillstymmelse till problematisering av kriminella klaner eller ökat terrorhot. En rallarsving implicit mot Sveriges näst största parti som anser att skötsamma nya svenskar, vilka är för att anamma våra värderingar och demokratiska ideal ska värnas. I *The Art Of Being Many* lanseras ändå ståndpunkten som en form av rasism. Den påstås önska honom bort från landet han bor i och kanske föddes i. Huvudpersonen själv var av allt att döma alldeles för insiktsfull för att förespråka ett sådant enkelspårigt resonemang, inte minst mot bakgrund av situationen för judar (i södra) Sverige för närvarande, det ensidiga kulturkändisuppropet och terroristattentatet mot landslagsfans i Bryssel. Man hamnar snett helt enkelt! Talande tondövhet!

Foto Ines Sebalj

Annika Nordin förkroppsligar alldeles lysande kvinnan som gått till historien som en av de viktigaste tänkarna under 1900-talet. Som sig bör äger hon varje kvadratmeter på den vidsträckta scenen. Teser ur böckerna *Människans villkor* och *Den banala ondskan* om Eichmann citeras med emfas. Kompromisslöst hävdas slutsatser som görs till sanningar. Men Arendt var ingen torrboll. Nordin demonstrerar att hon vibrerade av liv, kunde konsten att roa sig i Paris och USA trots upptagenheten av ondska.

Tonfall, kroppsspråk och rörelseschema bidrar till att fånga publiken med estetisk skärpa. Genomgående förmedlas en beslutsam attityd, sällan tvivel. Vi får framför allt i rapsodiska nedslag lära känna den passionerade privatpersonen och effekten av att

leva i ett öppet förhållande. Risken att uppsättningen skulle bli för docerande undanröjs energiskt genom kraftfullt, till och med fysiskt skådespeleri.

Osäker på om Nordin framfört monolog tidigare. Däremot framgår det att Niederhaus och Nordin känner varandra sedan tidigare samarbeten. Regin vässar budskapet, ölar dessutom förståelsen för personen bakom de berömda formuleringarna. Brev, skrifter och föreläsningar utgör monologens gedigna råmaterial. Scenkonstverket kännetecknas, med undantag för nämnda haltande samtidsmarkör, av en smart sammanbindande konstruktion.

ps Att recensionen skrivs så här långt efter premiär är definitivt inte optimalt. Beror huvudsakligen på att datorn strejkat